

KLIIMAMINISTEERIUM

Triin Leetmaa
Riigimetsa Majandamise Keskus
triin.leetmaa@rmk.ee

Teie 22.03.2025

Meie 24.04.2025 nr 8-2/25/1419-2

Must-toonekure toitumisalade taastamiskava

Austatud Triin Leetmaa

Soovite Kliimaministeeriumi seisukohta taastamiskavale „Kaitseväe keskpõlügeni Natura hüvitusmeetmete kava raames must-toonekurele (*Ciconia nigra*) sobivate toitumisveekogude looduslikkuse parandamine ja taastamine“ (edaspidi *taastamiskava*).

Taastamiskava koostamise vajadus tuleneb „Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu Natura hindamise“ hüvitusmeetmete kavast¹. Vabariigi Valitsus on hüvitusmeetmed kinnitanud 16.06.2022 korraldusega nr 173². Hüvitusmeetmete kava kohaselt on must-toonekurele vajalikuks hüvitusmeetmeks Ohpalu linnuala taasasustamise võimaldamine. Selleks on vajalik sobivate toitumisalade looduslikkuse parandamine ja taastamine. Hüvitusmeetmete kava näeb ette looduslikkuse suurendamise meetmete rakendamist 1/4 must-toonekurele sobilikest toitumisveekogudest (hinnanguliselt 170 km), st ligikaudu 42 km ulatuses. Oluline on mees pidada, et hüvitusmeetmete kavas seatud taastamise eesmärk (42 km) tuleb täita, vastasel juhul ei loeta tegevust elluviiduks.

Hüvitusmeetmete sihtliigi – must-toonekurg – elupaigas, mis asub hüvitusmeetmete maa-alal, jälgitakse arvukust ja selle muutusi riikliku seire raames. Tulemuse (liigi arvukust) hinnatakse 10 aasta pärast ja hüvitusmeetmeid saab pidada piisavaks, kui liigi arvukus alal on stabiilne või kasvav. Liigi algarvukus on esitatud käesoleva kava tabelis 2. Kuna hüvitusmeetmete kava koostamise hetkel must-toonekurg alal ei pesitsenud (arvukus 0), siis loetakse hüvitusmeetmeid piisavaks kui liigi arvukus alal on stabiilne (st 0) või kasvav. Arvestades liigi kriitilist seisundit ja arvukuse jätkuvat langust, siis must-toonekurg ei pruugi Ohpalu elupaika taasasustada, kuid toitumisalade parandamine annab liigile siiski võimaluse vanasse elupaika naasta.

Taastamiskava koostamisel hinnati Kaitseväe keskpõlügenil ja selle ümbruses looduslikkuse suurendamise võimalusi kokku 254,3 km vooluveekogudel. Tegemist on eelduslikult must-toonekurele sobivate toitumisaladega. Taastamismeetmeid kirjeldati kokku 59,2 km ulatuses,

¹https://kaitseministeerium.ee/sites/default/files/Planeeringud/lisa_9_20201215_kvkp_natura_hyvitusmeetmete_kav_a.pdf

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/317062022001>

millest 20,2 km on I prioriteedi, 18,5 km II prioriteedi ja 20,5 km III prioriteedi tegevused. Valdavalt leiti, et veekogude seisundi parandamiseks tuleb rajada uusi või taastada olemasolevaid koelmuid ning suurendada voolusängi mitmekesisust lisades sinna suuri kive, puitu jm voolusuunajaid. Koelmute parendamist kirjeldati 36,1 km ulatuses ning sängi mitmekesistamist 36,8 km ulatuses, kusjuures 20,7 km ulatuses on vajalikud mõlemad nimetatud tegevused üheaegselt. Väiksemas mahus kirjeldati koprapaisude eemaldamist, loogete avamist ja 700 m lõigus Rekka oja ning 1390 m lõigus Treimani oja juhtimist looduslikku sängi. Lisaks soovitatakse sulgeda Rebase jääksoost lähtuvad kraavid ning tõkestada Piiumetsa rabas Venejärve väljavool. Taastamiskavas nähakse ka ette kahe paisu likvideerimine: Kõrtsi talu pais Mustjões ja Liivaku pais Läsna jõel. Elupaikade looduslikkuse suurendamise kõrval soovitatakse taastamiskavas asustada Soodla jõkke jõeforelli noorjärke, et toetada sealset populatsiooni.

Kliimaministeeriumi hinnangul on taastamiskavaga planeeritavad tegevused asjakohased must-toonekure toitumistingimuste parandamiseks ja toetavad Ohepalu elupaiga taasisustamise võimalusi. Tegevuskavas planeeritud tegevuste elluviimisega tuleb alustada esimesel võimalusel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Timo Kark

elurikkuse kaitse osakonna juhataja